

JONGEREN EN POLITIE

Samen werken aan relatieontwikkeling en -versterking

Projectoproep
22.07.2021

1 INLEIDING EN SITUERING

Al enkele jaren is er een moeilijker relatie merkbaar tussen een deel van de politie en een deel van de jongeren. Het wederzijdse vertrouwen ebt weg, het respect voor elkaar vermindert en de noodzakelijke veiligheid langs beide kanten verdwijnt. Het is cruciaal dat jongeren jong kunnen zijn en dat de politiediensten hun werk op een constructieve manier kunnen uitvoeren. Een aantal recente voorbeelden in centrumsteden, mediareportages, de open brief van de VGC-Jeugdraad en 29 Brusselse partners over Jongeren en politie¹, het standpunt van de Vlaamse Jeugdraad en de VGC-Jeugdraad over de manier waarop Brusselse jongeren werden benaderd na een conflict in de Gentse Blaarmeersen² en een visiedocument van de Algemene Inspectie van de Federale Politie en van de Lokale Politie³, wijzen opnieuw op deze problematische verhouding. Verscheidene oorzaken liggen aan de grondslag hiervan.

Het valt niet te ontkennen dat de uitbraak van de coronapandemie, en de hierbij horende maatregelen om het virus in te dijken, de bewegingsruimte van jongeren sterk heeft ingeperkt. Daarbij komt dat de handhaving door politiediensten steeds complexer wordt. Er wordt van hen verwacht dat ze ook veel meer preventief te werk gaan. Verscheidene voorvallen wijzen op een relatie die steeds meer onder druk komt te staan. De problematiek werd ook aangekaart in het rapport van het Maatschappelijk Relancecomité dat op 14 juni 2020 werd voorgesteld en waarin op vraag van de Vlaamse Regering experts aanbevelingen formuleerden voor de opvang van de impact van de coronacrisis en van de bijhorende overheidsmaatregelen op het maatschappelijk leven⁴. Een van de aanbevelingen was dan ook om in te zetten op een jeugd vriendelijk politiebeleid, waarbinnen de focus moet liggen op het verbeteren en versterken van de relatie tussen jongeren en politie. Gemeenschaps- en buurtgerichte politiezorg⁵ en de samenwerking met jeugdwerk werden naar voren geschoven als mogelijke verbetertrajecten.

In het advies van de Vlaamse Jeugdraad van 25 november 2020⁶ naar aanleiding van het ontwerp van Vlaams decreet omtrent LIVC (Lokale Integratie Veiligheidscel), werden enkele belangrijke elementen naar voren geschoven die de uitwisseling tussen politiediensten en jeugdwerkers positief kunnen versterken. Door op een gelijkwaardige manier van elkaar te leren en expertise uit te wisselen, kan er een duurzame relatie worden opgebouwd. Een jeugdreflex, waarbij het perspectief van kinderen en jongeren steeds wordt meegenomen bij het uitschrijven van het veiligheidsbeleid, kan deze gelijkwaardige positie alleen maar versterken. Er werd ook opgeroepen om meer wijkgericht aan de slag te gaan, waarbij de goede uitwisseling tussen jeugdwerk en politie van cruciaal belang is. Het betrekken van jongeren zelf wordt naar voren geschoven als essentiële schakel voor het zoeken naar oplossingen. Ze worden zelden betrokken bij de definitie van het probleem, laat staan bij de mogelijke oplossingen.

¹ <https://www.brusselbazaar.be/document/statement-jongeren-en-politie>.

² <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/nieuws/standpunt-zet-brusselse-jongeren-niet-op-de-trein-maar-mee-aan-tafel>.

³ Algemene Inspectie van de Federale Politie en van de Lokale Politie, Visiedocument 3. "Zijn alle flikken onbekwaam?" De aanpak van integriteit binnen de Belgische Politie, 2021, 76 p., <https://www.aigpol.be/nl/nieuws/zijn-alle-flikken-onbekwaam>.

⁴ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/rapporten-economisch-en-maatschappelijk-relancecomite>

⁵ Zie ook mee recentelijk: Pleysier, S.: "No ball games: de regulering van het gedrag van kinderen en jongeren in de publieke ruimte" in N. Van Ceulebroeck, I. Pichal, C. Peeters en D. Reynaert (red.), *Dwalen met een doel. Lokaal kiezen voor kindvriendelijkheid*, Antwerpen, Bataljong, 2021.

⁶ <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/advies-over-het-ontwerpdecreet-voor-de-deelname-aan-lokale-integrale-veiligheidsellen>

Inzetten op de relatie tussen politie en jongeren past ook binnen het breder perspectief van het belang van vertrouwen in openbare instellingen door de burger. Vertrouwen heeft zijn weerslag op de effectiviteit van justitie en ook politie. Deze effectiviteit hangt sterk af van de gradatie van medewerking die een burger wil verlenen. Voor politiediensten betekent dit dat burgers die geen aangifte willen doen of meewerken aan politieonderzoek, de werking van politie bemoeilijken. Zowel het niveau van vertrouwen en bijgevolg de legitimiteit die burgers aan politiediensten toeschrijven, zijn cruciaal voor zowel de werking van politiediensten zelf als de veiligheid van de burgers.⁷

In een kwalitatieve bevraging van Vlaamse jongeren uit 2012 waarin gepeild werd naar hun houding tegenover politiediensten bleek dat deze jongeren zich vooral baseerden op eigen ervaringen als op verhalen uit hun omgeving. Zo kunnen negatieve ervaringen een veel sterker effect hebben op een groep jongeren dan enkel zij die direct betrokken zijn. De bevroegde jongeren vonden ook de effectieve prestatie van politieagenten en het oplossen van criminaliteit van minder groot belang tegenover het respectvol handelen. Als zichzelf of mensen in hun omgeving op een niet-respectvolle of onbeleefde manier werden behandeld, weegt dit veel zwaarder door voor jongeren in hun algemene beoordeling van politiediensten. Of deze jongeren nu afkomstig waren uit een buurt met hoge algemene criminaliteitscijfers of niet, de hele groep jongeren vond dezelfde elementen zoals correct communiceren en handelen belangrijk in hun beoordeling van politieagenten. De houding van jongeren die wonen in een wijk met hoge criminaliteitscijfers is algemeen negatiever tegenover de politie dan jongeren die wonen in een wijk met lage criminaliteitscijfers. Negatieve ervaringen versterken deze overtuiging steeds opnieuw.⁸ Zeker voor jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties zorgen herhaalde negatieve ervaringen ervoor dat zij minder geneigd zijn om een beroep te doen op de politie wanneer zij zelf bescherming nodig hebben of met problemen worden geconfronteerd. Ook al lopen zij een hoger risico om te worden geconfronteerd met onveilige situaties.⁹ Terwijl net zeker in deze situaties het belang van een gevoel van veiligheid en vertrouwen in de relatie tussen jongeren en politie cruciaal is.

Het bevorderen van een toenadering tussen jongeren en politie, werken aan een cultuur van wederzijds respect en het versterken van de politie in hun kennis en hun vaardigheden in de omgang met jongeren, getuigt ook van het waarborgen van de rechtspositie van minderjarigen en naleven van internationale standaarden en principes, waaronder kinderrechten.¹⁰

⁷ Van Damme, A., Pauwels, L., Pleysier, S. en Van de Velde, M., "Beelden van vertrouwen: het vertrouwen in politie en justitie in perspectief geplaatst (locomotieftekst)", Orde van de Dag: Criminaliteit en Samenleving, 2010, nr 52, 7-20,

https://www.researchgate.net/publication/232724606-Beelden_van_vertrouwen_het_vertrouwen_in_politie_en_justitie_in_perspectief_geplaatst; Jeugdonderzoeksplatform, Generation What? Vertrouwen in de instellingen, 2016,

https://www.jeugdonderzoeksplatform.be/files/Generation_What_-_Vertrouwen_in_de_instellingen.pdf en Pleysier, S.: "No ball games: de regulering van het gedrag van kinderen en jongeren in de publieke ruimte" in N. Van Ceulebroeck, I. Pichal, C. Peeters en D. Reynaert (red.), *Dwalen met een doel. Lokaal kiezen voor kindvriendelijkheid*, Antwerpen, Bataljong, 2021.

⁸ Dirix, A., Gelders, D. en Parmentier, S., "Police-youth relationships: a qualitative analysis of Flemish adolescents' attitudes towards the police", *European Journal of Criminology*, 2012, 9 (2), 191-205, https://www.researchgate.net/publication/233757981-Police-youth_relationships_A_qualitative_analysis_of_Flemish_adolescents'_attitudes_toward_the_police

⁹ https://www.uitdemarge.be/wp-content/uploads/2020/01/bruggenbouwen_politie_jeugdwerk_lr.pdf

¹⁰ Kinderrechtencommissariaat i.s.m. Délégué général de la Communauté française aux droits de l'enfant. , Advies. Jongeren en politie: aanbevelingen voor meer toenadering, 2011-2012/05, 27 februari 2012, https://www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/2011_2012_5_advies_jongeren_en_politie.pdf;

Kinderrechtencommissariaat, Jaarverslag 2019, https://www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/jaarverslag_kinderrechtencommissariaat_2019-2020_interactief_def.pdf en Adviesorgaan van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind betreffende de rechten van

Deze verschillende elementen geven aan dat het cruciaal is dat jongeren jong kunnen zijn en dat de politiediensten hun werk op een constructieve manier kunnen uitvoeren om zo te komen tot een kind- en jeugdvriendelijke samenleving waarin vanuit een probleemherkenning wordt gewerkt aan gemeenschappelijke doelstellingen, en dus ook veiligheid en respect. Brugfiguren, waaronder het jeugdwerk, kunnen hierin een verbindende rol opnemen.

De projectoproep wil deze uitdaging van een duurzame manier van werken, een structurele verankering, leren uit de huidige praktijk en het versterken van goede praktijkvoorbeelden faciliteren. Preventief werken en een structurele uitbouw van samenwerkingen tussen partners, bieden een kader en aanknopingspunten om bij crisissituaties sneller, gepaster, effectiever en efficiënter te reageren, met aandacht voor een jeugd- en kinderrechtenperspectief. De oproep richt zich bijgevolg tot organisaties die een sterk en duurzaam samenwerkingsverband opzetten of verder uitbouwen op een co-creatieve manier, zodat deze kunnen bijdragen tot het herstel van vertrouwen en kwetsuren langs beide kanten, constructieve dialoog en een versterkt burgerschaps- en veiligheidsgevoel. De doelstellingen op lange termijn moeten binnen de verschillende niveaus en kaders van de betrokken organisaties duurzame en structurele samenwerking mogelijk maken. Op basis van een gedeelde probleemstelling, eigen expertise en bestaande noden worden trajecten uitgewerkt, die mogelijk verschillend zijn voor de specifieke regio's. Trajecten bieden ruimte voor bottom-up initiatieven en afwisseling van betrokkenheid binnen de deelnemende partners.

Voorliggende projectoproep speelt in op de prioriteiten 'Welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling' en 'Gezonde en leefbare buurten' binnen het **Vlaams Jeugd en Kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024**.

2 WIE WORDT ONDERSTEUND

Er kan **één samenwerkingsverband per provincie en tweetalig gebied Brussel–Hoofdstad** worden gesubsidieerd. De oproep is prioritair gericht op **grote en centrumsteden**. De samenwerking tussen meerdere steden, met minstens één centrumstad, is een grote meerwaarde voor de aanvraag.

De samenwerking moet onderbouwd worden met een door alle partners ondertekende **engagementsverklaring**, waarin verduidelijkt wordt waarom en hoe deze organisaties zullen samenwerken, welke gezamenlijke en gedeelde doelstellingen zij beogen en hoe de samenwerking verder zal verlopen na afloop van het project.

Met de reikwijdte van één project per provincie en tweetalig gebied Brussel–Hoofdstad bedoelen we de spreiding, maar niet de reikwijdte van het project zelf. Die kan zich focussen op een grote of centrumstad of een ruimer gebied binnen de provincie, naargelang wat de indiener zelf motiveert.

Kinderen en jongeren in relatie tot de politie, 29 juni 2021, <https://ncrk-cnde.be/nl/adviezen/article/advies-betreffende-de-rechten-van-kinderen-en-jongeren-in-relatie-met-de>.

5.2 EEN PROJECTPLAN MET DOELSTELLINGEN EN INDICATOREN

Aansluitend op de omgevingsanalyse, moet de projectaanvraag een projectplan met volgende onderdelen bevatten:

- De doelstellingen van het project;
- Een duidelijke planning van januari 2022 tot max. augustus 2023 waarin minstens relevante fasen in het project worden onderscheiden;
- Concrete indicatoren met inbegrip van relevante streefcijfers, aan de hand waarvan de aanvrager zal bepalen of de beoogde doelstellingen zijn behaald;
- Welk doelpubliek met welke acties wordt beoogd en met welke methodiek samenwerking en netwerkvorming zal wordt gestimuleerd;
- Welke methodieken in welke fase zullen worden gebruikt: de argumentatie hiervoor dient gekoppeld aan de aangehaalde noden in de omgevingsanalyse.

De projectaanvraag moet gefocust zijn op relatieontwikkeling en -versterking tussen jongeren en politie, gebaseerd op veiligheid, wederzijds respect en correcte beeldvorming. Bemiddeling en herstelgericht werken vormen structurele elementen, zowel tijdens de voorbereiding, als bij de uitrol van projecten. Het moet de gekende goede praktijken van informele uitwisseling overstijgen en werken aan duurzame samenwerking tussen de betrokken organisaties en diensten.

5.2.1 Innovatief werken

In de projectaanvraag wordt verduidelijkt hoe dit project voor een nieuwe stimulans zal zorgen in de betrokken regio of lokale situatie. Er wordt aangegeven hoe men met geleerde lessen aan de slag zal gaan en welke elementen voor een verdiepend, vernieuwend of versterkend effect zullen zorgen.

5.2.2 Gebruik van verbindende communicatie en impact op de beeldvorming

De moeilijke communicatie tussen jongeren en politie werd in deze projectoproep al aangehaald. In de projectaanvraag wordt verduidelijkt hoe men deze communicatie tussen jongeren, politiekorpsen en betrokken organisaties zal opstarten, verbeteren en/of versterken, zowel intern binnen het samenwerkingsverband als naar de externe omgeving.

Niet alleen gericht op jongeren als doelgroep, maar ook tussen de professionele medewerkers van de betrokken partners wordt er gewerkt aan verbindende communicatie en positieve constructieve beeldvorming.

5.2.3 Opbouwen, stimuleren en versterken van de vertrouwensrelatie met jongeren

Het werken rond een positieve en constructieve vertrouwensrelatie met jongeren is zowel voor jeugdorganisaties als voor politiekorpsen, lokale besturen en hun ruime leefomgeving cruciaal. Het gebruik van herstelgericht werken en de uitwisseling van goede praktijken en geleerde lessen tussen de partners zullen hier een belangrijke rol spelen.

5.2.4 Co-creatief en participatief werken

De projectaanpak bevat de manier waarop kinderen, jongeren en hun omgeving worden betrokken bij het vormgeven, uitwerken en evalueren van dit project, in het bijzonder van probleemdefiniëring tot het voorstellen, uitwerken en opvolgen van maatregelen en oplossingen. Onder jongeren wordt de gehanteerde doelgroep van 12 tot 30 jaar gehanteerd, maar er wordt ook gekeken in hoeverre hun naaste omgeving met mogelijk sleutelfiguren ook een plaats krijgen in het verloop van dit project. Ook de betrokken medewerkers, politieagenten en vrijwilligers worden betrokken bij de evaluatie van dit project.

5.2.5 Concrete eindresultaten met zicht op structurele inbedding

De projectaanpak moet duidelijk weergeven hoe de verduurzaming en verankering in bestaande werking van de betrokken organisaties zal verlopen. Hier zal duidelijk worden weergegeven hoe de resultaten van dit project zullen doorstromen naar de achterban en verder verspreid worden naar andere organisaties, politiekorpsen en lokale besturen.

5.3 EEN DUURZAAM SAMENWERKINGSVERBAND

Het samenwerkingsverband dat in deze projectaanvraag actief zal zijn, wordt duidelijk onderbouwd. Ook de rolverdeling wordt duidelijk weergegeven in de projectaanpak.

Er wordt verwacht dat de betrokken partners in het samenwerkingsverband niet alleen afstemmen over de concrete projectwerking, maar ook over de visie en doelstellingen waarmee zij aan dit project zullen starten. De verschillende partners, zoals jeugdorganisaties, politiekorpsen en andere experts, werken vanuit verschillende referentiekaders. Door middel van een gezamenlijke visie en doelstellingen, kan dit project een structurele en duurzame samenwerking stimuleren waarbij alle betrokken medewerkers in hun rol worden gerespecteerd.

Dit samenwerkingsverband moet minstens jeugdorganisaties, politiekorpsen en een neutrale en onafhankelijke actor bevatten. Minstens één organisatie heeft ervaring in conflictbemiddeling en herstelgericht werken. Afstemmen met het lokale bestuur is een grote meerwaarde voor dit project.

Het werken binnen een samenwerkingsverband zal worden aangetoond door **een engagementsverklaring** tussen de verschillende initiatiefnemers waarvoor **een sjabloon** zal worden voorzien. Verdere concrete bewijzen naar engagement kunnen ook opgenomen worden in de projectaanvraag.

5.4 VERHOUDING TUSSEN DE GEVRAAGDE MIDDELEN EN DE BEOOGDE RESULTATEN

Het maximaal bedrag voor een project bedraagt **90.000 euro**. De subsidie kan worden gebruikt voor personeelskosten, werkingskosten en de omkadering van de medewerkers en het netwerk.

De hoogte van het toegekende subsidiebedrag zal afhankelijk zijn van de inhoudelijke uitwerking, maar ook van:

//

- de reikwijdte van het project;
- het inhoudelijk concept en concrete uitwerking;
- de haalbaarheid;
- de langetermijnvisie;
- het onderschrijven en uitdragen van de rechten van het kind;
- en de mate waarin het netwerk reeds is uitgebouwd dan wel in opstart is.

6 DECRETALE VOORWAARDEN

Om gesubsidieerd te worden moet de begunstigde voldoen aan de voorwaarden die zijn bepaald in art. 17, § 1, eerste lid en tweede lid van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. We vestigen de aandacht op o.m. volgende voorwaarden:

- Een vereniging zonder winstoogmerk zijn;
- In zijn werking de principes en de regels van de democratie aanvaarden en ook de rechten van het kind en het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden onderschrijven en uitdragen;
- Zijn zetel hebben in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- Ervoor zorgen dat alle gegevens die verband houden met de subsidiëringsvoorwaarden op de zetel voorhanden zijn in het Nederlands en die ter beschikking stellen voor onderzoek door de administratie;
- De bevoegdheden die wettelijk toekomen aan de algemene vergadering of aan de raad van bestuur, niet overdragen aan een derde;
- Op zelfstandige wijze de financiën beheren en het eigen beleid bepalen.

Daarnaast moet de begunstigde minstens één organisatie in het samenwerkingsverband betrekken die activiteiten realiseert die voldoen aan de definitie van jeugdwerk in art. 1 van het genoemde decreet: sociaal-cultureel werk op basis van niet-commerciële doelen voor of door de jeugd van drie tot en met dertig jaar, in de vrije tijd, onder educatieve begeleiding en ter bevordering van de algemene en integrale ontwikkeling van de jeugd die daaraan deelneemt op vrijwillige basis.

7 PROCEDURE EN TERMIJN

Bij de lancering van deze projectoproep zal er een handleiding en de nodige sjablonen voor de opmaak van het projectvoorstel terug te vinden zijn op de volgende webpagina:

<https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/subsidies/vernieuwende-projecten>

Om **ontvankelijk** te zijn moet een subsidieaanvraag volledig zijn ingevuld en op de uiterste datum via KIOSK zijn ingediend. Het projectvoorstel kan vanaf **maandag 30 augustus tot en met donderdag 30 september** via KIOSK worden ingediend: <https://kiosk.vlaanderen.be/kiosk/public/login.cjms>

